

KONSEKVENSER

Enligt Plan- och bygglagen och Miljöbalken ska konsekvenserna av en översiktsplans genomförande bedömas. Här följer en översiktlig beskrivning av de direkta konsekvenserna och de indirekta och kumulativa effekterna av ett genomförande av fördjupningen av översiktsplanen för Hässleholms stad.

► Innehåll

INLEDNING

- Bakgrund och syfte MKB
- Metod och avgränsning
- Tre utvecklingsscenarion

SAMMANFATTANDE KONSEKVENSER OCH JÄMFÖRELSE

- Scenario 1
- Scenario 2
- Sammanvägd bedömning

KONSEKVENSER

1. Riksintressen och skyddade områden
2. Miljökvalitetsnormer
3. Miljömål
4. Tematiska konsekvenser:
  - Stadsliv, attraktionskraft och sociala värden
  - Bostäder
  - Järnväg och station
  - Trafik
  - Grönstruktur
  - Kommunal service
  - Näringsliv, handel och turism
  - Miljö, hälsa och säkerhet
  - Teknisk försörjning
  - Klimatanpassning
  - Kulturmiljö

► Inledning

För att visa om en översiktsplan eller en fördjupning av översiktsplan bidrar till en hållbar utveckling behöver de ekonomiska, sociala och ekologiska aspekterna belysas och konsekvensbeskrivas. Bedömningen ska beskriva den mest betydelsefulla påverkan på människa och miljö som planens genomförande kan antas medföra.

Bakgrund och syfte

En översiktsplan eller en FÖP är endast ett vägledande dokument och är inte juridiskt bindande. Konsekvenserna kan därför vara svåra att förutsäga och bedöma och kan endast göras översiktligt, bland annat eftersom det inom planperioden är osäkert vilka delar av FÖP:en som genomförs och i vilken omfattning. Ett delgenomförande av planen i ett område kan i många fall ge oförutsägbara konsekvenser. Konsekvensbeskrivningen utgår därför till stor del från att FÖP:en genomförs i sin helhet.

Metod och avgränsning

FÖP:ens miljökonsekvensbeskrivning fokuserar på de frågor som kan innebära betydande miljöpåverkan på en övergripande nivå. Konsekvenser på mer detaljerad nivå är mer relevanta att göra i kommande planprogram och detaljplaner.

Konsekvensbeskrivningen inleds med en jämförelse mellan Framtidsplan för Hässleholms stad och ett så kallat nollalternativ och deras respektive konsekvenser. Slutsatsen av jämförelsen är att Framtidsplan för Hässleholms stad är det alternativ som bedöms ge minst negativa konsekvenser och detta förslags konsekvenser analyseras sedan vidare utifrån fyra delaspekter; riksintressen och skyddade områden, miljö kvalitetsnormer, miljömål och till sist utifrån FÖP-förslagets elva tematiska kapitel.

Tidsmässig avgränsning

Den tidsmässiga avgränsningen av konsekvensbeskrivningen sträcker sig över samma tidsperiod som FÖP:en, det vill säga från idag fram till cirka år 2030, men även med utblick mot år 2050.

Geografisk avgränsning

Konsekvensbeskrivningen omfattar planområdet som avgränsas av väg 21 i norr, väg 21 och 23 i öster, Almaån i väster, Finjasjön i sydväst samt reningsverksområdet i söder. Verksamhetsområdet Hässleholm nord, norr om väg 21, ingår också i FÖP området.

För samtliga miljöaspekter gäller planområdets gränser

förutom för vattenpåverkan och klimatfaktorer där påverkan kan bli regional respektive global.

Avgränsning av bedömda aspekter

Konsekvenserna som behandlas rör främst de aspekter som bedömts kunna innebära betydande miljöpåverkan om förslagen i FÖP:en genomförs. Bedömningen berör markhushållning, klimat, utpekade natur- och kulturvärden, hantering av risker, uppfyllande av gällande miljö kvalitetsnormer samt beaktande av nationella och regionala miljömål. Avgränsningen är gjord utifrån samråd med Länsstyrelsen i samband med att arbetet med denna FÖP påbörjades 2012 samt i samband med nya avstämningsmöten inför revideringen till utställningshandlingen av FÖP:en. Konsekvenserna beskrivs utifrån miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter. Konsekvensbeskrivningarna rör allmänna intressen och riksintressen samt andra förordnanden som berör planeringen.

Val av utvecklingsscenario

Tre scenarion presenteras för att beskriva och resonera kring alternativa utvecklingar för Hässleholms stad:

Scenario 1 *"nollalternativ"*,

Scenario 2 *FÖP "Framtidsplan Hässleholms stad"* samt Scenario 3 *FÖP 95*.

I en MKB ska alltid ett så kallat "nollalternativ" redovisas. Nollalternativet syftar till att illustrera en tänkbar utveckling om FÖP Framtidsplan Hässleholms stad inte genomförs och fungerar som referensalternativ mot vilket övrigt alternativ ska jämföras vid bedömning av konsekvenser. Scenario 3 ger en beskrivning av vad som skulle kunna hända om man inte fokuserar på förtätning överhuvudtaget. Det bedöms dock inte som en trolig utveckling och studeras därmed inte vidare i konsekvensbeskrivningen.

En jämförelse mellan konsekvenserna av huvudförslaget FÖP Framtidsplan Hässleholms stad och nollalternativet diskuteras i *Sammanfattande konsekvenser och jämförelse*. Därefter utreds planförslagets konsekvenser grundligt.

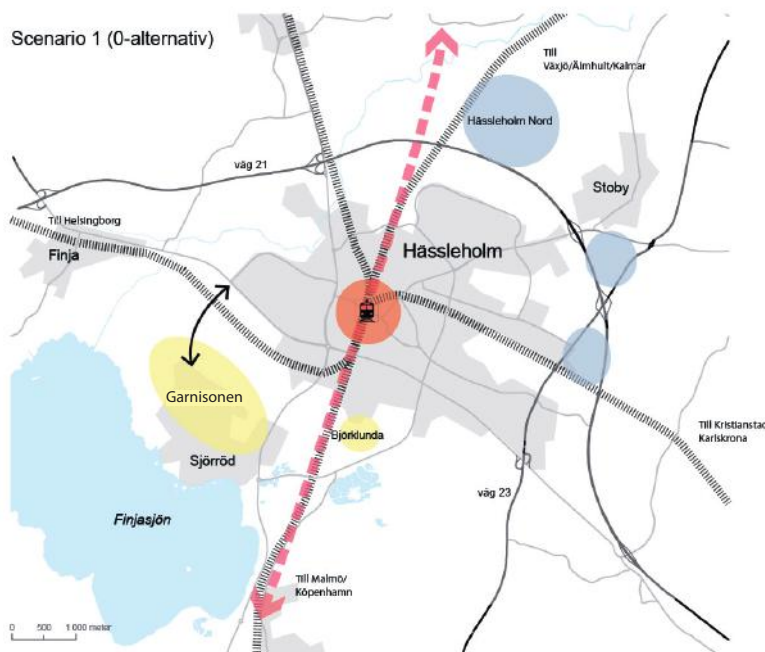
Tre utvecklingsscenarion

Scenario 1 - "Nollalternativet"

Enligt detta scenario byggs staden ut enligt ställningstagandena i ÖP 2007 och med de ställningstagande som gjorts angående FÖP 1995 aktualitet. Hänsyn har också tagits till beslut om markanvändning som fattats därefter, exempelvis att inte bebygga Åhusfältet.

I nollalternativet verkar kommunen för en höghastighetsbana med stopp i centrala Hässleholm samt ca 4 500 nya bostäder (handslag har t ex redan gjorts och en viljeriktning från kommunen har formulerats). I nollalternativet råder en viss restriktivitet med nyexploatering utmed riksvägarna, då man i ÖP 2007 uttalat ett visst fokus på förtätning inom stadsgränsen. Ett antal nya verksamhetsområden är aktuella utmed riksvägarna. Riksvägarna utgör inte lika strikta gränser i detta scenario beträffande nybyggnation av exempelvis bostäder och verksamheter norr och öster om riksvägarna.

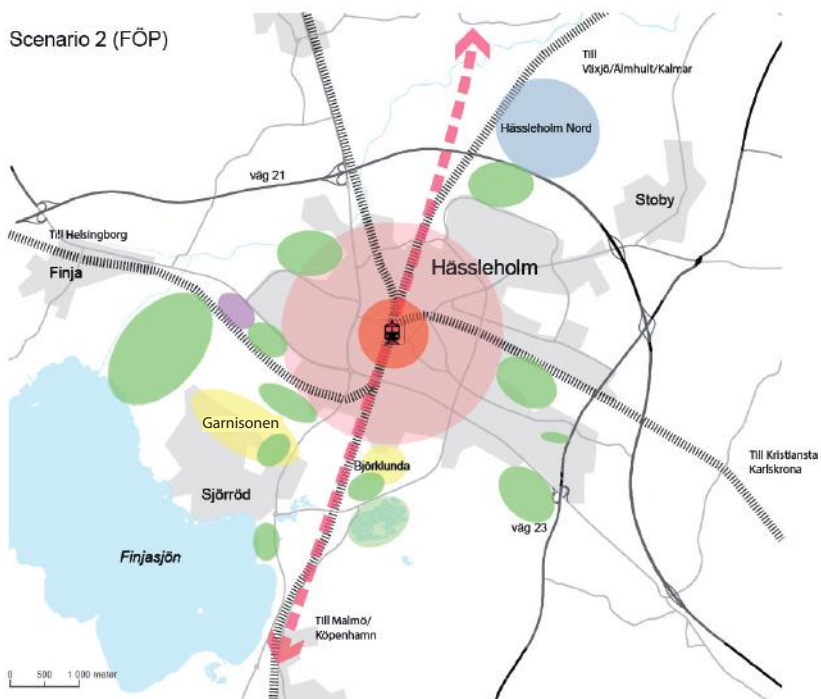
Stadens värdefulla tätortsnära natur föreslås inte ges något särskilt skydd. En eventuell koppling med en större väg mellan Gäddastorp och Finjasjö park resulterar i att den värdefulla naturen och höga rekreativa värdena vid Fredentorp, Mölleröd och Hässleholmsgården påverkas negativt.

Scenario 2 - FÖP "Framtidsplan Hässleholms stad"

Enligt Framtidsplan för Hässleholms stad ska Hässleholm vara en ung, grön och urban stad. Fokus ligger på förtätning och att staden ska växa inåt med ca 4 500 nya bostäder. Det innebär att ta tillvara redan ianspråktagen mark och att använda den effektivare, t ex obebyggda lucktomter, stora parkeringsytor etc. Enligt planförslaget ska marken utanför riksvägarna inte exploateras.

Förtätningen koncentreras till stationsnära lägen och i kollektivtrafikstråk. Förtätning i kollektivtrafiknära lägen bidrar till att minska bilberoende och öka andelen resor med gång och cykel. Kommunen vill satsa på höghastighetståg med station i centrum för att utveckla Hässleholm C till en nationell knutpunkt.

Forts. Scenario 2

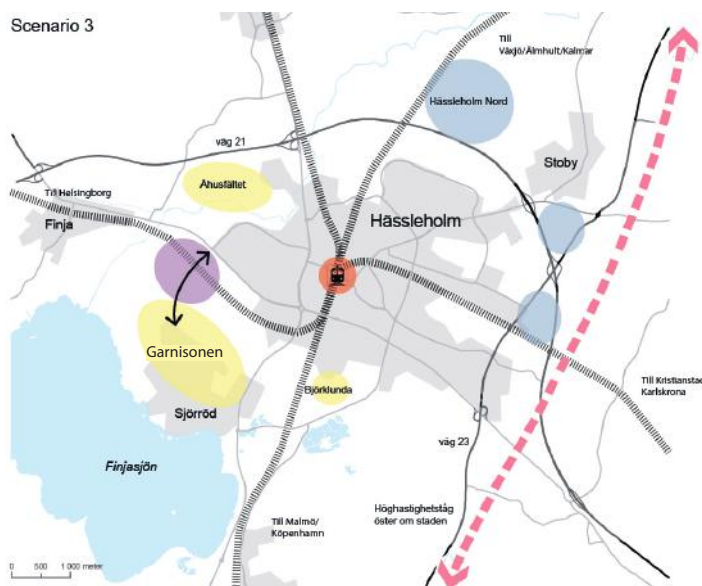
Parallellt skyddas stora områden värdefull natur och krav ställs på att förtätningen ska ske även avseende gröna områden med multifunktionalitet. Planförslaget bidrar till en tydligare grön koppling mellan staden och Finjasjön och det område som ingår i riksintresset för friluftsliv.

Scenario 3

I det tredje alternativet ingår tidigare utbyggnadsområden, som bland annat angivits i FÖP 1995.

Glesare bebyggelse med lägre exploateringsgrad utgör majoriteten av den nya bebyggelsen. Fokus ligger på villabebyggelse och omgivande landsbygd. En ny vägkoppling görs mellan Garnisonsvägen och Helsingborgsvägen med en viss etablering utmed vägen. I detta alternativ finns inget stopp på höghastighetsbanan i Hässleholm. Banan kommer att gå utanför staden utan att stanna, detta då satsningar på stationsnära förtätning inte gjorts, något som krävs för att kunna uppfylla de åtaganden som stipuleras i sverigeförhandlingen. Detta leder till att stationen och Hässleholm som stad minskar i betydelse som nod och mötesplats på både nationell och regional nivå. Befolkningsmängden i staden bedöms minska.

Bilberoendet är i detta scenario fortsatt starkt då den utspridda bebyggelsen kräver att man har tillgång till bil. Åhusfältet och stora arealer mellan garnisonsområdet och Helsingborgsvägen bebyggs.

► Sammanfattande konsekvenser och jämförelse: Scenario 1 och Scenario 2

Långsiktiga effekter och konsekvenser är sådana som är samverkande eller ökande över tiden (sk kumulativa effekter). Den sammanfattande beskrivningen nedan av dessa effekter är övergripande då det i ett översiktsplaneskede inte går att förutsäga exempelvis vilka verksamheter som kommer att etablera sig i föreslagna verksamhetsområden osv.

KONSEKVENSER SCENARIO 1 - NOLLALTERNATIVET

Nollalternativet speglar en trolig utveckling om FÖP:en inte antas och genomförs.

Ökat invånarantal

Även i nollalternativet möjliggörs för ett ökat invånarantal genom förtätning och genom ett antal utbyggnadsområden (Garnisonen, Björklunda mm). I ÖP 2007 anges att innanför stadsplaneringsgränsen ska all ny och kompletterande bebyggelse uppfylla utvecklingskraven ”minskat bilåkande”, ”ökad befolkningstäthet”, ”ökad stadsmässighet” och ”ökad kollektivtrafikunderlag”. Förtätningen kan även i nollalternativet innebära lokalt sämre bullermiljöer, utsläppsnivåer etc.

Minskning av naturtillgångar

Nollalternativet föreslår att ca 150 ha naturmark ianspråkats för ny exploatering. I nollalternativet tas inte heller ställning emot att bygga en ny, större väg mellan Gäddastorp och det stora ny området Finjasjö park. Denna väg riskerar att skada natur- och rekreativvärden i det av Länsstyrelsen utpekade riksintresset för friluftsliv.

Ökad klimatpåverkan

En utbyggnad av flera perifera verksamhetsområden med tillhörande transporter leder till en ökad klimatpåverkan. Byggs de mer perifera bostadsområdena ut innan man förtätat i kollektivtrafikstråk kan även dessa ge upphov till ökad klimatpåverkan, förutom den påverkan som en ändrad markanvändning ger på exempelvis ekosystemtjänster.

Ökat transportbehov

Nollalternativet är inte lika skarpt vad gäller att ny bebyggelse främst ska tillkomma i form av förtätning utan lämnar utrymme till en mer bilorienterad struktur

vilket i sin tur ger ökad energianvändning och ökande bullernivåer och luftföroreningar. Det leder också till större kostnader för infrastruktur genom längre sträckor för ledningsdragning, vägutbyggnad etc. Avståndet till service som vård, affärer, förskola, skola med mera riskerar också att öka i vissa delar.

Fler arbetstillfällen

Nollalternativet möjliggör för flera nya verksamhetsområden, förutom det detaljplanlagda Hässleholm Nord. Då det ännu inte finns en trafikplats med en anslutning till Hässleholm Nord ger nollalternativet mer lättillgängliga lokaliseringmöjligheter för nya verksamheter än FÖP-alternativet. Tillgången till mark kan innebära att fler arbetstillfällen tillkommer till Hässleholm och att fler företag väljer att etablera sig här.

KONSEKVENSER SCENARIO 2 - FÖP ”FRAMTIDSPLAN HÄSSLEHOLMS STAD”

Ökat invånarantal

En fortsatt utbyggnad av bostäder innebär fler invånare i kommunen och i Hässleholms stad. Nya, små lägenheter skulle kunna möjliggöra för äldre att flytta från sina villor och i stället bo i en mindre, mer lättskött lägenhet centralt i staden - nära handel och service. Ett bredare bostadsutbud skulle även kunna möjliggöra för unga vuxna att finna en första egen bostad och skapa en rörlighet på bostadsmarknaden.

Minskning av naturtillgångar

Utbyggnad på natur- och jordbruksmark innebär att naturtillgångar minskar. Trots att FÖP:en i huvudsak föreslår förtätning och omvandling av befintliga områden ianspråkats ca 45 ha naturmark, varav cirka 14 hektar är jordbruksmark, för exploatering. FÖP:ens ambition är också att främja en hållbar livsstil med hjälp av de faktorer som går att påverka med den fysiska miljön, exempelvis förutsättningar för att ansluta till fjärrvärme, kommunalt VA etc.

Ökat transportbehov

Fler företag och fler invånare innebär ökande transporter av varor och ett ökande behov av att förflytta sig. Detta kommer att innebära mer transporter på vägar och järnvägar något som i sin tur riskerar att öka barriärverkan, buller och utsläpp. Det är viktigt att kommunen fortsatt verkar för att förbättra kollektivtrafiken i regionen och att man även verkar för att förbättra möjligheten för godstransporter via järnväg. De båda verksamhetsområden som föreslås i FÖP:en är redan kopplade (Läreda), eller kan kopplas till järnvägen (Hässleholm nord).

Fler arbetstillfällen

Fler invånare innebär ett ökat underlag för kollektivtrafik, handel och service, något som i sin tur kan innebära fler arbetstillfällen. Fler invånare och ett aktivt centrum kan göra det mer attraktivt att starta och driva företag i Hässleholm. Här spelar även stärkta kollektivtrafikförbindelser roll. Fler invånare kan också innebära ett ökat skatteunderlag och att fler kan arbeta inom skola, vård och omsorg.

Minskad biltrafik

FÖP:en föreslår en fortsatt satsning på gång- och cykelvägar samt utbyggnad i kollektivtrafiknära lägen. Tillgängligheten till alternativa färdmedel är något som kommer att göra det enklare att lämna bilen hemma (eller kanske till och med helt avstå från att äga en egen bil). Om biltrafikens dominans minskar, minskar även vägnarnas barriärverkan och trafikens buller och utsläpp.

Ökad attraktivitet

Ett stärkt centrum med fler funktioner och en utveckling av både befintliga och nya mötesplatser kan leda till att fler människor vistas och rör sig i staden. God utformning och gestaltning med mänsklig skala och förnster och entréer i bottenvåningarna ökar också tryggheten i gaturummen.

En förtätning enligt FÖP:ens intentioner kan leda till att fler får tillgång till en grönstruktur med högre kvalitet. Detta då förtätning enligt FÖP:en inte bara handlar om att tillföra ny bebyggelse och hårdgjorda ytor, utan även om att andra värden, som nya parker och grönområden, ska tillföras.

Ett väl utbyggt gång- och cykelvägnät kan leda till

positiva effekter på folkhälsan. En tystare och mer cykelvänlig stad ökar i sin tur stadens attraktionskraft. En attraktiv stad kan i förlängningen innebära fler invånare, mer handel och service och med det fler arbetstillfällen.

FÖP:en föreslår också ett skyddande av den tätortsnära naturen. Här finns möjlighet för en förbättrad folkhälsa och en ökning av den biologiska mångfalden. Stadens invånare kan erbjudas en aktiv fritid med naturupplevelser på nära håll. Attraktiva grönområden kan även innebära ett ökat intresse för turism och besöksnäring på orten.

Påverkan på befintliga strukturer

En förtätning (och förändring) av Hässleholms stad innebär att befintliga strukturer påverkas. De som redan bor och verkar i staden kommer att påverkas på olika sätt. Frågan om exempelvis stadens identitet är viktig att ha med sig i kommande planering och kan bevakas genom att kommunen i samband med större förändringar genomför barnkonsekvensanalyser och sociala konsekvensanalyser.

Stadens fysiska miljö påverkas av ny bebyggelse som ska passas in bland den befintliga bebyggelsen. Även här kan kommunen minska negativ påverkan. Detta genom att i samband med kommande planering och exploatering väga in och anpassa det nya till befintliga kultur- och naturmiljövärden, så att dessa förstärks och även fortsättningsvis kan vara identitetsskapande.

Regionala effekter

En utveckling av Hässleholms stad innebär påverkan på både lokal och regional nivå, inom allt från miljö och hushållning med mark, till ekonomi och kommunikationer. Transporter av gods kan förväntas öka, likaså arbetspendlingen till och från andra orter i regionen. Störst regional påverkan antas den förväntade höghastighetsbanan och stationen ha för kommunens roll i regionen. Kommunen kommer att genomföra alla större förändringar med beaktande av regionala förhållanden och i dialog med berörda myndigheter, regionen och angränsande kommuner.

SAMMANVÄGD BEDÖMNING SCENARIO 1 OCH SCENARIO 2

Totalt föreslås i nollalternativet att ca 90 ha oexploaterad mark tas i anspråk för ny industri, samt 60 ha för bostadsändamål med mera, vilket ger 150 ha ianspråktagande av ny mark. FÖP ”Ung, grön och urban stad” föreslår totalt drygt 50 ha ny mark för ianspråktagande, varav 12 ha för nya verksamheter, 6 ha för idrottsverksamhet och cirka 34 för blandad stadsbebyggelse. Detta innebär att FÖP-alternativet på ett mer effektivt sätt hushåller med resurser. FÖP-förslaget bedöms på översiktlig nivå medföra färre, och mer begränsade negativa effekter än nollalternativet. Nedan följer en sammanfattande jämförelse utifrån olika teman.

Förtätning

Både FÖP:en och nollalternativet möjliggör för utbyggnad av nya bostäder. FÖP:en betonar att det ska ske i blandad stadsbebyggelse. Med nollalternativet möjliggörs inte för motsvarande utbyggnad centralt. I nollalternativet tillåts förutom utbyggnaden av Björklunda även en större utbyggnad av garnisonsområdet (även utanför stängslet upp mot Torshem) på ca 40 ha, samt viss tillkommande bebyggelse utanför riksvägarna. En utbyggnad med bostäder längre från centrum ökar inte människors närvaro i stadsrummet på samma sätt som en utbyggnad på närmare håll. Den mer utspridda strukturen som nollalternativet medför innebär ökande avstånd till service, handel och rekreation. Förtätning utnyttjar även befintlig infrastruktur såsom VA-anläggningar, gatunätet på ett bättre sätt.

De aspekter av FÖP:en som bedöms kunna medföra betydande miljökonsekvenser är effekter av trafik och transporter i kombination med att staden byggs tätare. Den förtätning som föreslås i FÖP:en med bostäder nära järnvägen eller intill gator med stora trafikmängder kan resultera i störande buller för de boende. Detsamma gäller i nollalternativet, även om förtätning är mer poängterad i FÖP:en. Strategin att förtäta staden och komplettera i kollektivtrafikstråk bedöms dock kunna ge en totalt sett minskad miljöpåverkan.

Nollalternativet levererar mer lättillgänglig verksamhetsmark än FÖP-alternativet något som kan ge att fler företag väljer att etablera sig. FÖP:en anger att det kommer att finnas möjligheter att etablera fler företag och

bostäder men på ett trängre och mer komplext sätt genom förtätning på marken och på höjden. Detta bedöms dock sammantaget ge färre negativa effekter än att exploatera på oexploaterad åkermark.

Trafik

Klimateffekterna av höghastighetståget är desamma i både FÖP-alternativet och i nollalternativet. Men genom förtätning med fler bostäder i kollektivtrafiknära områden, genom satsningar på ett förbättrat gång- och cykelvägnät (med färre barriärer) samt genom att verka för effektiva och hållbara stråk för godstransporter gynnar FÖP:en ett mer energieffektivt samhälle jämfört med nollalternativet. I nollalternativet finns dessutom inte samma detaljeringsgrad över hur gång- och cykelvägnätet kan byggas ut. Därmed antas nollalternativet inte ha samma positiva påverkan på gång- och cykeltrafiken.

Miljö och energi

I både nollalternativet och FÖP-alternativet kan den föreslagna förtätningen (och om otillräckliga åtgärder för lokalt omhändertagande av dagvatten görs) bidra till att det bildas mindre grundvatten. Detta då hårdgjorda ytor och en snabb avrinning leder till att en mindre mängd vatten hinner infiltreras ner i marken och bilda grundvatten. I nollalternativet förekommer en viss förtätning inne i centrum, dock inte lika uttalad som i FÖP ”Ung, grön och urban stad”. Det innebär att andelen hårdgjord yta blir något mindre i detta alternativ. I nollalternativet är inte heller skyddet av naturområden, parker och jordbruksmark lika tydligt. Det innebär att denna typ av ytor löper en högre risk att bebyggas och hårdgöras. FÖP-alternativet lägger därför stor vikt vid att förtätning och omvandling främst ska ske på redan ianspråktagen mark. Därmed kan ytan ny hårdgjord mark begränsas.

Risken att förorena grundvattnet ökar också med förtätningen då vattnet riskerar att rinna på förorenade hårdgjorda ytor på väg ner i marken. Omhändertagandet av dagvatten är ändå en fråga som kommer att behöva lösas för att dagvatten inte ska orsaka översvämningar, hamna på fel platser eller bli förorenat.

I nollalternativet föreslås ingen nedgrävning av de luftburna ledningarna vilket ger ett sämre markutnyttjande som följd men med en initial kostnadsbesparing. FÖP:ens förslag innebär därför en

förbättring jämfört med nollalternativet, där ledningarna även fortsättningsvis antas vara luftburna.

Fler invånare ger större mängder avfall. FÖP:en bedöms inte ha någon negativ påverkan på avfallshanteringen jämfört med nollalternativet.

Verksamhetsområden

I FÖP:en föreslås ett verksamhetsområde utmed Helsingborgsvägen. En utbyggnad av detta område kan innebära mer biltrafik hit än i nollalternativet där området inte är utpekade för ny bebyggelse och verksamheter. I nollalternativet föreslås två verksamhetsområden invid riksväg 21 och 23, i ett öppet jordbrukslandskap. Påverkan på landskapsbilden skulle bli betydande. Samma områden är i FÖP-förslaget utanför stadens gräns och ska därför betraktas som landsbygd och utvecklas därefter. Dessa områden kan dessutom generera mer transporter från motorfordon än om Hässleholm Nord byggs ut i första hand, detta då Hässleholm Nord har möjlighet att ansluta till industrispår och ha godsleveranser via järnväg. I FÖP-alternativet är Hässleholm Nord det primära verksamhetsområdet för nya verksamheter förutom förtätning bland befintliga verksamheter på Läreda. Nollalternativet möjliggör för en större utbyggnad med verksamheter än vad planförslaget gör, vilket leder till fler transporter.

Den byggnation som i nollalternativet tillåts utanför riksvägarna innebär att man kommer utanför verksamhetsområde för VA. Detta sker i Röinge öster om väg 23 men även vid de två nya verksamhetsområden för industriändamål mellan väg 21 och 23. Detsamma gäller det i FÖP:en utpekade, och redan detaljplanelagda, verksamhetsområdet Hässleholm nord.

Natur

FÖP:en föreslår stora områden för skyddad natur, i motsats till nollalternativet där inga sådana skyddsutpekanden görs. Detta innebär att FÖP-förslaget i större utsträckning än nollalternativet bidrar till riksintresset för friluftsliv, bevarande av ekosystemtjänster, en hälsosammare livsmiljö för stadens invånare samt en mer attraktiv besöksplats för turister. FÖP:ens stora andel skyddad natur bidrar även till att staden blir mer översvämningssäker.

▶ 1. Konsekvenser riksintressen och skyddade områden

Riksintresse för friluftsliv, se beskrivning
Ingångar - Riksintressen och förordnanden.

Konsekvenser

FÖP:en bedöms inte skada riksintresset för friluftsliv. Omgivningarna till vandringslederna ”Finjasjöleden”, Skåneleden, samt den nya leden ”I PostaNillas spår” pekas i FÖP:en ut som naturområden. Delar av naturområdena föreslås bli kommunala naturreservat, i de delar där det finns extra höga biologiska värden. En grönstrategi för Hässleholms kommuns tätorter har arbetats fram och en grönplan för Hässleholms stad är under framtagande och dess ställningstaganden avseende värdefull, tätortsnära natur har arbetats in i FÖP:en. Strategin antogs av kommunfullmäktige 2017-09-25 och grönplanen planeras att antas under 2018. I grönplanen har även gröna stråk identifierats som viktiga att värna. Dessa är i sin tur integrerade i FÖP:en.

Magle våtmark ingår också i det område som pekats ut som riksintresse för friluftsliv. I denna del föreslår FÖP:en ingen förändring utan våtmarken kan även fortsättningsvis användas som en teknisk anläggning och som naturområde, på reningsverkets villkor.

Den omvandling som föreslås i garnisonsområdet berör redan ianspråktaga ytor, där det idag finns bebyggelse eller där marken använts för exempelvis skjutbana eller parkering med mera. FÖP:en föreslår att den grönstruktur som finns i området värnas och utvecklas och att nya mötesplatser och stråk skapas. Utmed vandringslederna finns breda korridorer och områden med natur där ingen ny bebyggelse föreslås.

Riksintresse för kommunikationer, väg och järnväg, se beskrivning
Ingångar - Riksintressen och förordnanden.

Konsekvenser

FÖP:en föreslår ytor för markreservat till järnvägsändamål för södra stambanan med en breddning mot stadens västra sida. Höghastighetsbanan är ännu inte ett beslutat riksintresse men FÖP:ens ambition är att möjliggöra en höghastighetsstation inne i centrala Hässleholm och att de nya spåren kan gå igenom staden. Vid förtätning invid järnvägen behöver det finnas ett handlingsutrymme vid järnvägen för att

platsen ska kunna inrymma de ombyggnationer som höghastighetståget kan komma att föranleda för att inte riskera att begränsa utbyggnaden av fyra nya spår och en ny station.

FÖP:en föreslår markreservat utmed Skånebanan så att denna kan byggas ut till dubbelspår på sikt, detsamma gäller Markarydsbanan. Även rangerbangården/växlingsbangården skyddas av markreservat i FÖP:en

FÖP:en föreslår att en ny trafikplats byggs utmed riksväg 21 för att tillgängliggöra verksamhetsområdet Hässleholm Nord.

Såväl påverkan på riksintresseområde som influensområde ska beaktas i bebyggelseplanering. Om rekommenderade skyddsavstånd ur risk- och bullersynpunkt enligt Trafikverket hålls mellan bebyggelse och de riksintressanta vägarna och järnvägarna bedöms översiktsplanen inte motverka riksintressena för väg och järnväg. I de fall de rekommenderade avstånden inte kan hållas ska skyddsåtgärder vidtas, exempelvis vallar, bullerplank mm.

Riksintresse för totalförsvaret, se beskrivning
Ingångar - Riksintressen och förordnanden.

Konsekvenser

Försvaret hade ingen erinran på samrådsförslaget. Inom planområdet finns heller inga riksintressen som kan redovisas öppet. FÖP:en bedöms därför inte påverka riksintresset för totalförsvaret. Om alla ärenden avseende höga objekt skickas på remiss till Försvarmakten bedöms den fördjupade översiktsplanen inte motverka riksintresset.

Riksintresse flygplats, se beskrivning
Ingångar - Riksintressen och förordnanden.

Konsekvenser

Hässleholms kommun ingår i MSA-område (Minimum Sector Altitude - ett hänsynsområde med radie på 55 km) för Ängelholm-Helsingborgs flygplats. Vid planering av bebyggelse eller anläggningar över 20 meter ska samråd ske med Luftfartsverket, Försvarmakten och berörda flygplatser. Om alla ärenden avseende höga objekt skickas på remiss till ovan nämnda instanser bedöms den fördjupade översiktsplanen inte motverka riksintresset.

Skogs- och jordbruksmark, se beskrivning
Ingångar - Riksintressen och förordnanden.

Konsekvenser

Av FÖP-områdets yta utgörs cirka 18 % av skog (ca 600 ha) och endast en mycket liten del av denna mark brukas i produktionssyfte. Ingen skogsbruksmark tas i anspråk för utbyggnad. Planförslaget bedöms inte påverka skogsnäringen på negativt sätt.

Inom planområdet återfinns åkermark klassificerad som klass 3-6. Cirka 4 % av denna åkermark (ca 14 ha) pekas ut för ianspråktagande genom ny blandad stadsbebyggelse.

Fornlämningar, se beskrivning *Ingångar*
- Riksintressen och förordnanden.

Konsekvenser

Inom planområdet finns en del kända fornlämningar. Eventuell påverkan på fornlämningar går inte att bedöma i detta skede utan måste hanteras i samband med kommande detaljplanering av området. Om en fornlämning påträffas ska Länsstyrelsen kontaktas.

Strandskydd, se beskrivning *Ingångar*
- Riksintressen och förordnanden.

Konsekvenser

I FÖP-förslaget innefattas några områden som kan komma att beröras av strandskydd, dessa är Ekbacka, T4 och Norra Sjöröd. Områdena är detaljplanelagda och är i FÖP:en utpekade för blandad stadsbebyggelse. Strandskyddet kan komma att återinträda om en detaljplan ändras eller upphävs. Icke detaljplanelagd mark utmed Finjasjön pekas ut som natur i FÖP:en. FÖP:en bedöms stärka strandskyddets intentioner om allmänhetens passage i de delar som föreslås som natur och genom att inte föreslå nya områden för blandad stadsbebyggelse i dessa delar.

Biotopskyddsområden, se beskrivning
Ingångar - Riksintressen och förordnanden.

Konsekvenser

Inom föreslagna utvecklingsområden kan det finnas biotoper som är generellt skyddade som biotopskyddsområden (exempelvis stenvägar och odlingsrösen i jordbruksmark, alléer, åkerholmar, småvatten och våtmarker i jordbruksmark). De generellt skyddade biotoperna finns inte registrerade eller markerade på någon karta utan behöver inventeras inför varje planläggning och exploatering i jordbruksmark.

Eventuell påverkan på skyddade värden går inte att bedöma i detta skede utan måste hanteras i samband med kommande detaljplanering av området.

▶ 2. Konsekvenser miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel. Miljö kvalitetsnormerna infördes för att komma till rätta med miljö påverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. Alla verksamheter ska bedrivas så att MKN uppfylls. Om en miljö kvalitetsnorm överskrids eller riskerar att överskridas kan ett så kallat åtgärdsprogram behöva upprättas. Idag finns det miljö kvalitetsnormer för: olika föroreningar i utomhusluften, olika parametrar i vattenförekomster, olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten samt för omgivningsbuller.

MILJÖKVALITETSNORMER UTMOMHUSLUFT

Miljö kvalitetsnormer finns för åtta ämnesgrupper av luftföroreningar. Mätningar av luftkvaliteten i Hässleholms kommun har genomförts inom projektet Urbanmätnätet. Projektet är ett samarbete mellan Sveriges kommuner och Svenska Miljöinstitutet (IVL). Skånes Luftvårdsförbund driver sedan 2009 luftövervakning genom en gemensam emissionsbas i samarbete med Skånes kommuner. År 2012 genomförde Skånes luftvårdsförbund kartläggningen ”Partiklar PM_{2,5} - Emissionskartering och haltberäkningar för Skånes kommuner”. År 2017 lade Skånes Luftvårdsförbund fram rapporten ”Luftkvalitet med fokus på kvävedioxid och partiklar, PM₁₀, i Skånes kommuner 2014”. Rapporten är en uppföljning av den kvalitetsutredning som gjordes för kommunerna 2009. Av rapporten framgår att i dagsläget överstiger varken uppmätta eller beräknade halter av kvävedioxid i Hässleholm miljö kvalitetsnormen eller någon av utvärderingströsklarna. Beräknade halter av partiklar understiger den nedre utvärderingströskeln, i urban bakgrund. I gatumiljö kan man förvänta sig högre halter och bedömningen är att kan komma över den nedre utvärderingströskeln. Småskalig vedeldning är den största orsaken till PM₁₀ i Hässleholm precis som för PM_{2,5}.

Fler människor som bor tätare kan både leda till mer partikelutsläpp från eldning och att fler exponeras på grund av att det blir närmare mellan husen och därmed utsläppspunkterna i staden. Elen kan bli dyrare i framtiden och detta i kombination med att vi bor i en kommun med god tillgång till ved kan ytterligare öka .

Förtätning av boendestrukturen i kommunen kan till viss del komma att påverka och öka trafikströmningarna lokalt i vissa områden, och på vissa sträckor, dock inte i sådana nivåer att miljö kvalitetsnormerna för luft riskerar att överskridas.

Hässleholms kommun deltar från och med 2017-01-01 i Samordnad kontroll av luftkvalitet inom samverkansområdet Skåne.

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR VATTENFÖREKOMSTER

Inom planområdet finns totalt tre vattenförekomster, varav två grundvattenförekomster och en ytvattenförekomst. Grundvattenförekomsterna inom planområdet utgörs av Galgbacken, samt utkanten av Ignaberga vattenskyddsområde. Båda dessa grundvattenförekomster riskerar att inte uppnå god kemisk status år 2021, främst på grund av risk för förhöjda halter nitrat och klorid samt fynd av bekämpningsmedel.

Till ytvattenförekomster inom räknas Almaån. Almaån uppnår idag endast måttlig ekologisk status och når ej upp till god kemisk status. Målet är att god ekologisk status ska vara uppnådd till år 2027. De främsta orsakerna till att god kemisk och ekologisk status inte uppnås för ytvatten är övergödning, utsläpp av miljögifter och åtgärder i vattenmiljön såsom dämning eller muddring.

Under förutsättning att FÖP:ens föreslagna åtgärder genomförs, bedöms FÖP:en inte försämra möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsterna i planområdet.

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR OMGIVNINGSBULLER

Miljö kvalitetsnormen för buller infördes år 2004 genom förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Normen har sitt ursprung från de krav på kvaliteten på miljön som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, se miljöbalken 5 kap. 2 § p 4.

Väg- och flygtrafik understiger den nivå som krävs för kartläggning av omgivningsbuller. Däremot trafikeras planområdet av över 30 000 tåg per år. Inför arbetet med denna FÖP har en utredning kring risker och buller från järnvägen genomförts av WUZ och Ramböll under våren 2014 (Risk och Bullerutredning för bebyggelseplanering intill järnväg i Hässleholms stad) samt en uppdatering av densamma under hösten 2017. Utredningen visar att riktvärden för tågtrafikbuller vid nybyggnad av bostäder överskrids inom stora delar av planerat område för förtätning i anslutning till Hässleholms C.

De nya verksamhets- och industriområden som föreslås i FÖP:en kan komma att påverka bullersituationen negativt i sin omgivning genom exempelvis ökade trafikmängder eller andra former av buller från lastning eller produktion. Hur FÖP:ens nya verksamhetsområden bidrar till en förändrad bullersituation är dock svårbedömt eftersom det inte är känt vilka verksamheter som kommer att etableras. Om angivna riktlinjer följs bedöms dock risken för negativa effekter till följd av ett genomförande av FÖP:en som små. Den trafik som skulle komma att kopplas till verksamhetsområdet Hässleholm nord kommer främst gå via riksvägarna utanför tätbebyggt område.

Trafikverket ansvarar för att redovisa en åtgärdsplan för buller mot befintlig bebyggelse från järnvägstrafiken och trafikverkets vägar.

3. Konsekvenser miljömål

Miljömålen ingår i Riksdagens samlade miljöpolitik för ett hållbart Sverige. Det övergripande målet är att senast år 2020 uppnå en god miljö att överlämna till nästa generation där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Utöver detta så kallade generationsmål finns 16 nationella miljö kvalitetsmål med preciseringar samt etappmål. Miljömålen ska vara vägledande för den fysiska planeringen och samhällsbyggandet.

MILJÖMÅL

Skåne län har anpassat de nationella delmålen till regionala förhållanden. Nedan redovisas FÖP:ens påverkan på de nationella miljömål som de regionala miljömålen grundar sig på. Miljömålen *Hav i balans*, *Skyddande ozonskikt* och *Storslagen fjällmiljö* behandlas ej.

Begränsad klimatpåverkan

”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås”.

FÖP:ens genomförande möjliggör för en befolkningsökning med ca 2 000 invånare till cirka år 2030. Därutöver möjliggör FÖP:en för en planeringsberedskap för cirka 4 500 nya bostäder. Detta kommer sannolikt innebära viss påverkan på klimatet genom ökad användning av naturresurser och ökade utsläpp av växthusgaser.

Genom att bygga nya bostäder där det redan idag finns utbyggd kollektivtrafik skapar FÖP:en förutsättningar för ett miljövänligt resande. En förtätning i Hässleholms stad och i omkringliggande områden medför kortare avstånd till handel, service och arbete vilket gör det lättare att gå och cykla till viktiga målpunkter. För att förändra trafiksystemet i en hållbar riktning krävs en ökad andel gång- och cykelresor. I FÖP:en föreslås en utbyggnad av gång- och cykelvägnätet så att det uppnår samma standard som det befintliga bilnätet, vilket bidrar positivt till miljömålet.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

FÖP:en bedöms bidra i högre grad än nollalternativet till att nå miljömålet *Begränsad klimatpåverkan*.

Frisk luft

”Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas”.

En ökad etablering av verksamheter i kommunen kan, beroende på omfattning och typ av produktion, innebära att andelen luftföroreningar ökar. Även andelen transporter på väg kan öka om inte järnvägen ses som ett tillräckligt attraktivt och ekonomiskt lönsamt alternativ.

Transporter har stor inverkan på luftens kvalitet och genom översiktsplanens förslag på förtätning i kollektivtrafikstråk och genom utbyggt gång- och cykelvägnät kan planens påverkan på miljömålet begränsas.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

FÖP:en bedöms inte motverka miljömålet *Frisk luft*.

Bara naturlig försurning

”De försurande effekterna av nedfäll och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningsystem, arkeologiska föremål och hållristningar”.

Planen ger förutsättningar att minska utsläppen av svavel- och kväveoxider, genom att bland annat verka för en bebyggelsestruktur som ökar förutsättningarna för goda fjärr- och närvärmelösningar, god kollektivtrafikförsörjning samt utbyggnad av gång- och cykelvägnätet som kan minska bilberoendet.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

FÖP:en bedöms inte motverka miljömålet *Bara naturlig försurning*.

Giftfri miljö

”Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna”.

Inom planområdet finns ett antal områden där risk för markföroreningar föreligger. Förorenade områden är ett hot mot människors hälsa och miljö. Sanering är angelägen för att undvika läckage av miljögifter. Exploatering i potentiellt förorenade områden kan genomföras först efter genomförd utredning och sanering.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

FÖP:en bedöms inte motverka miljömålet *Giftfri miljö*. FÖP:en föreslår sanering av förorenad mark för att möjliggöra en ny markanvändning. Det sparar dessutom värdefull jungfrulig mark.

Säker strålmiljö

”Människors hälsa och den biologiska mångfalden skall skyddas mot skadliga effekter av strålning.”

Helhetsbilden över strålmiljön i samhället och den yttre miljön behöver utvecklas, så att alla tänkbara verksamheter som kan påverka måluppfyllelsen kan följas samt att påverkan på människor och miljön kan bedömas.

1.

2.

3.

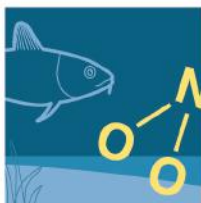
4.

5.

6.

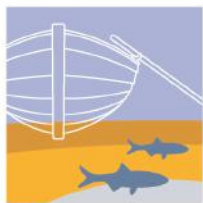
7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giftfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Illustration som visar de 16 nationella miljö kvalitetsmålen. Illustratör: Tobias Flygar.

Krav på radonskyddat byggande, skyddsavstånd till kraftledningar är exempel på åtgärder som reducerar risker kring strålning och elektromagnetiska fält. FÖP:en förespråkar en utbyggnad av befintlig järnväg samt en centralt placerad höghastighetsjärnväg. Detta innebär sannolikt en ökad elektromagnetisk strålning i spårens närhet. Vid stadigvarande vistelse i anslutning till riskområden för elektromagnetisk strålning måste åtgärder vidtas.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

FÖP:en bedöms inte motverka miljömålet *Säker strålmiljö*. FÖP:en föreslår att de luftburna ledningar som går inom blandad bebyggelse i den nordöstra staden grävs ner.

Ingen övergödning

"Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten".

Utsläpp av näringsämnen till luft och vatten fortsätter att minska. Beroende på storskaliga naturliga flöden av kväve och fosfor samt den långa återhämtningstiden minskar dock inte effekterna av övergödningen i miljön lika tydligt, vilket innebär att angivna miljötillstånd blir svåra att nå. I de områden där kommunalt VA saknas behöver VA-nätet byggas ut innan ny bebyggelse möjliggörs. Lokalt omhändertagande av dagvatten på allmän platsmark bör eftersträvas så långt det är möjligt.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

Under förutsättning att den fördjupade översiktsplanens utvecklingsområden ansluts till det kommunala VA-nätet och dagvatten omhändertas, lokalt på allmän platsmark, bedöms FÖP:en inte motverka miljömålet *Ingen övergödning*.

Levande sjöar och vattendrag

"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas".

Exploatering nära sjöar eller vattendrag kan innebära

en negativ påverkan om det sker utan försiktighet. Det är viktigt att den utveckling som föreslås inte sker på bekostnad av befintliga naturvärden eller befintlig vattenstatus. Det är därför viktigt att satsa på miljöövervakning och förebyggande arbete för att skydda kommunens värdefulla vattenmiljöer.

I FÖP:en framgår att framtida exploatering inte ska försämra överlevnaden för vattenlevande växter och djur eller allmänhetens tillgång till strandnära områden. Dagvattenhanteringen ska även ske så att föroreningsrisken av recipienter minimeras. Det är också viktigt att det finns en samverkan och dialog mellan kommuner och regioner inom vattenområdet för att minimera eventuell påverkan, inte minst på vattenhushållande funktioner.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

Under förutsättning att försiktighetsåtgärder vidtas i fortsatt planering och att regleringar följs bedöms FÖP:en inte medföra en negativ påverkan på *Levande sjöar och vattendrag*.

Grundvatten av god kvalitet

"Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag".

Påverkan från av jordbruk, förorenade områden och försurning kommer sannolikt att finnas kvar i grundvattnet under en lång tid framöver. Vattenskyddsområden ger ett bra skydd mot förorening från stationsnära verksamheter och markanvändning men fungerar sämre när det gäller akuta föroreningsutsläpp.

Riskinventeringar bör därför utföras och beredskapsplaner upprättas. Det är viktigt att arbetet med att inrätta vattenskyddsområden och att se över gamla skyddsområden intensifieras.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

En förtätning i vattenskyddsområdet riskerar att motverka miljömålet *Grundvatten av god kvalitet* då förtätningen bidrar till att mindre grundvatten bildas.

Myllrande våtmarker

"Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden".

Miljö kvalitetsmålet kan nås om ökad hänsyn tas till att värna och återställa våtmarker i vardagslandskapet.

FÖP:en föreslår förstärkt skydd för stora naturområden (där det bland annat förekommer sumpskogar). FÖP:en föreslår främst utbyggnad av bostäder och verksamheter som förtätning inom befintlig stadsbebyggelse och redan ianspråktagen mark, t ex i fd militärområdet Garnisonen, och genom detta kan områden med höga naturvärden sparas från exploatering.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

FÖP:en bedöms stärka miljömålet *Myllrande våtmarker* genom att peka ut och skydda sumpskogar inom planområdet.

Levande skogar

”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas”.

FÖP:en föreslår främst utbyggnad av bostäder och verksamheter som förtätning inom befintlig stadsbebyggelse. Dessutom pekas stora sammanhängande grönområden ut som tätortsnära natur av betydelse för hela staden som närrekreation, för friluftsliv, idrott och fritid. Naturområdena värnas även från exploatering med nya störande verksamheter eller ny sammanhållen bebyggelse.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

FÖP:ens genomförande bedöms bidra till miljömålet *Levande skogar* genom att skydda stora områden värdefull natur från exploatering.

Ett rikt odlingslandskap

”Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks”.

Genom att i första hand föreslå förtätande och kompletterande bebyggelse i anslutning till befintlig stadsbebyggelse och redan ianspråktagen mark t ex i fd militärområdet Garnisonen, har kommunen haft som mål att hushålla med markresurser och spara värdefull jordbruksmark.

FÖP:en innebär dock att odlingsbar åkermark

eller annan jordbruksmark tas i anspråk för vissa utbyggnadsområden. Ianspråktagandet av åkermark eller annan jordbruksmark bedöms i dessa fall vara ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på ett rimligt sätt på annan plats. Kommunens övergripande mål är att bördig mark i första hand ska reserveras för nu- eller framtida livsmedelsproduktion, och att undvika exploatering som hindrar ett rationellt jordbruk.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

Genom att i första hand hushålla med de befintliga markresurserna och minimera andelen jordbruksmark som tas i anspråk bedöms FÖP:en sammantaget främja målet om *Ett rikt odlingslandskap*.

God bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas”.

En förtätning av Hässleholms stad medför kortare avstånd till service, skola, arbete med mera. Komplettering och utbyggnad av befintliga gång- och cykelnät binder samman viktiga knutpunkter vilket kan locka fler till att cykla och gå. Närheten till befintliga knutpunkter för kollektivtrafiken bidrar även till ökade kollektivtrafikresor vilket är positivt för boendemiljön och invånarnas möjlighet till rörlighet.

FÖP:en föreslår förtätning som en bärande princip vilket medför att hänsyn visas till befintlig bebyggelse och befintliga strukturer för att kunna utveckla och förstärka befintliga och nya värden. En tätare bebyggelse och nya etableringar kan bidra till att bullernivåer förändras eller förstärks. En god ljudmiljö bör eftersträvas och riktvärden för buller följas.

FÖP:en anger tydligt att förtätning inte enbart handlar om att infoga ny bebyggelse utan även nya mötesplatser, parker, multifunktionella ytor mm för att staden ska bli attraktiv och robust och klara en hållbar utveckling och ett förändrat klimat.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

Flera av ovan nämnda åtgärder som föreslås i FÖP:en bedöms bidra positivt till miljömålet *God bebyggd miljö*.

Ett rikt växt- och djurliv

”Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.”

Jämfört med nollalternativet innebär FÖP:en en minskad exploatering av markresurser. I den fördjupade översiktsplanen föreslås även ett antal områden för utveckling av natur och rekreation - områden som även fungerar som viktiga spridningskorridorer för djur och växter.

Kommunens mål är att vattendrag, sjöar och våtmarker ska hållas friska och levande, med en stor variation av arter och med en naturlig reproduktion. I fortsatt planarbete är det även viktigt att i känsliga miljöer utföra natur- och vatteninventeringar för att identifiera platsens specifika värden.

FÖP:ens bidrag till miljömålet

Framförallt föreslår FÖP:en utbyggnad genom förtätning av befintlig stadsbebyggelse. Viss andel skog- och jordbruksmark tas i anspråk samtidigt som flera grönområden föreslås få skydd. Under förutsättning att fortsatt planering och utveckling sker med stor hänsyn till befintliga växt- och djurvärden i mark och vatten bedöms FÖP:en inte motverka miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv*.

▶ 4. Konsekvenser teman

▶ TEMA STADSLIV, ATTRAKTIONSKRAFT OCH SOCIALA VÄRDEN

se beskrivning *Tema stadsliv, attraktionskraft och sociala värden.*

Konsekvenser barn och unga

Enligt FÖP:en kommer fokus under kommande planperiod vara att se till att de gång- och cykelvägar som används ofta av skolornas elever ska vara trygga och säkra. FÖP:en bedöms bidra till att öka barns och ungas rörelsemöjligheter. Satsningar på knutpunkter och mötesplatser för barn och unga är också viktigt, såsom idrottsanläggningar, fritidsgårdar och lekplatser. Dessa platser ska vara trygga och väl underhållna samt ha god tillgänglighet. Österås idrottsområde bidrar positivt till folkhälsan.

Vid förtätning ska det finnas tillräckliga friytor per barn på förskolegårdar och skolgårdar, annars riskerar skolgårdarna att begränsa barnens möjligheter till lek och utevistelse, något som också kan påverka barnens hälsa och motoriska utveckling. Barn och unga är känsligare för buller än vuxna, vilket också behöver beaktas vid lokalisering av nya förskolor för att skapa goda skolmiljöer. FÖP:en anger att hänsyn ska tas till barn och ungas perspektiv i planeringen. Detta innebär även att barnen ska ha tillgång till goda sol- och skuggförhållanden samt stimulerande utemiljöer.

Konsekvenser trygghet och aktivitet

FÖP:en föreslår att bebyggelsen ska koncentreras till starka kollektivtrafikstråk samt ha god koppling till gång- och cykelstråk. Genom föreslagen förtätning och mer bebyggelse, exempelvis utmed Garnisonsvägen och Hovdalavägen, kan stråken upplevas som tryggare. Genom omvandling till blandad stadsbebyggelse i Västra centrum och Norden, samt ute på Garnisonen, kan också den upplevda tryggheten öka.

Den gröna strukturen i samhället är viktig för hälsan. Att röra sig i naturliga miljöer kan ge förbättrad kondition, ökad koncentrationsförmåga, minskad stress och sänkt blodtryck. Enligt FÖP:en ska den gröna strukturen stärkas och utvecklas som en av kommunens främsta tillgångar. I FÖP:en föreslås utveckling av ett antal grönområden och rekreationsområden. Konsekvenserna blir att möjligheterna för närrökreation förbättras och

säkras, samtidigt som en utveckling kan gynna fler hässleholmsbor och även besökare.

Garnisonen, ett område som omges av värdefull natur, kommer även fortsättningsvis att kunna användas för rekreation. Detta då FÖP:en pekar ut den bevaransvärda naturen som skyddsvärd samt sparar de stråk som kopplar samman vandringslederna med Hässleholm C och omgivande natur, exempelvis Finjasjön.

Föreslagen utbyggnad vid Statten/Björklunda minskar närrökreatiomsområdet för befintliga boenden i området men även här föreslås två naturområden skyddas.

Konsekvenser attraktivitet

FÖP:en föreslår fastighetsindelingsbestämmelser och tredimensionell fastighetsbildning. Genom att förtäta och skapa tydligare stråk kan FÖP:en bidra med att stärka befintliga mötesplatser och att skapa nya i omvandlingsområden som Västra centrum och Garnisonen. Även vid förtätning anger FÖP:en att nya mötesplatser ska skapas. En social och funktionsblandad stad bidrar till att människor trivs och mår bra. En ökad attraktivitet kan bidra till att fler människor väljer att bosätta sig i staden, därmed ökar också skatteintäkter och kundunderlag. En försköning och attraktivitetshöjning av områden kan dock bidra till att boendekostnader ökar och människor med låga inkomster kan få svårare att bo kvar.

▷ TEMA BOSTÄDER

se beskrivning *Tema bostäder.*

Konsekvenser bostäder och livsmiljö

Kommunens ambition är att erbjuda ett varierat bostadsutbud, genom att bland annat förtäta befintlig bebyggelse med ett blandat bostadsutbud. Detta kan bidra till ökad integration av olika samhällsgrupper.

FÖP:en möjliggör för utbyggnad av nya bostäder med betoning på att det ska ske i blandad stadsbebyggelse. Fler lägenheter, bl.a. marklägenheter, kan bidra till omflyttning och att fler kommer in på bostadsmarknaden. Detta då den äldre befolkningen boende i villor efterfrågar lägenheter, något som kan innebära att fler småhus kan frigöras till barnfamiljer. Små lägenheter i centrala lägen är även attraktivt för den yngre befolkningen. Nyproducerade bostäder är dock ofta dyra eller har höga hyreskostnader, vilket kan göra att dessa områden inte blir tillgängliga för alla grupper i samhället. Detta kan i sin tur bidra till segregation.

Stora eller snabba förändringar i staden kan påverka sociala strukturer vilket är en risk, tex vid omvandlingen av Västra centrum och Garnisonen. Nya stadsområden och förtätning kan också påverka stadens identitet då tillskotten blir helt nya objekt i stadsväven.

FÖP:en föreslår funktionsblandad bebyggelse med verksamheter, service och handel integrerat med bostäder, samt utåtriktade gator med entréer mot offentliga gaturum. Detta kan bidra till att staden upplevs som mer levande och tryggare då fler människor syns, ser, och rör sig i de offentliga rummen.

FÖP:en föreslår nya bostäder i stationsnära läge och i lägen med en god kollektivtrafikkoppling till stationen. Detta möjliggör för boende att resa hållbart.

▷ TEMA JÄRNVÄG OCH STATION

se beskrivning sid *Tema järnväg och station.*

Konsekvenser järnväg och station

En utvecklad järnvägstrafik genom spårutbyggnad (dubbelspår, mötesspår m.m.) och en ny station för höghastighetståg, möjliggör för en förbättrad tågtrafik via Hässleholm. Rollen som central knutpunkt förstärks i regionen. För att utvecklingen av järnvägen inte ska resultera i än större barriärverkan krävs att nya och bättre passager tillskapas, inte minst för gång och cykel.

FÖP:en föreslår en omvandling av den västra sidan av centrum. Om höghastighetståget förläggs till denna sida kommer de nya spåren och stationen att ta markyta i anspråk för att fyra nya spår ska kunna inrymmas. Beroende på om spåren kan gå på pelare eller ligga i markplan behövs olika stora markytor. Trafikverket har olika utredningsområden utmed järnvägen och det finns en risk att både befintlig bebyggelse och ny bebyggelse som föreslås i Västra centrum med samma avstånd till järnvägen som den befintliga, kommer i konflikt med det ytbehov höghastighetståget har. Kommunen förespråkar en höghastighetsbana på pelare genom staden, detta då många kvarter annars skulle komma att behöva rivras. Se även konsekvensbeskrivningen under *Riksintresse kommunikationer*. Samtliga befintliga järnvägar utgör riksintresse för kommunikationer.

På sikt planeras dubbelspårsutbyggnad på Skånebanan enligt en åtgärdsvalsstudie för banan. Det finns också planer på att gräva ner Skånebanan som idag korsar stambanan i plan. Var de nya spåren kommer att komma upp igen kan påverka hur mycket plats som behövs i stadens västra sida för att även höghastighetstågens nya spår ska kunna rymmas.

I Kärråkra, utmed södra stambanan, är en underhållsdepå för persontåg detaljplanerad och under uppförande. Då spårdragningen av eventuellt höghastighetståg är oklar i denna del kan det inte uteslutas att underhållsdepån påverkas av höghastighetsbanan.

Höghastighetstågbanan kan konkurrera med framför allt inrikesflyg vilket ger betydligt lägre koldioxidutsläpp per kilometer. Flyget släpper även ut kväveoxider och vattenånga på hög höjd vilket även påverkar klimatet.

▷ TEMA TRAFIK

se beskrivning *Tema trafik*.

Konsekvenser väginfrastruktur

FÖP:en föreslår förtätande åtgärder vilket medför bättre utnyttjande av befintlig väginfrastruktur. I de områden som föreslås för ny bebyggelse kommer nya lokalgator att behövas byggas ut, vilket innebär kostnader för kommunen. Omvandlingsområdena kan också komma att behöva kompletteras med nya gator. I flera fall är dock gaturummen för storskaliga och behöver snarare skalas ned för sänkta hastigheter, minskat buller, bättre dagvattenupptagning och skuggning samt gång- och cykelmöjligheter.

Verksamhetsområdet Hässleholm Nord behöver anslutas via en ny trafikplats.

Konsekvenser parkering

Parkeringsbehovet i stadens centrala delar behöver samordnas för att inte skapa negativa konsekvenser. FÖP:en föreslår cirka fyra centralt placerade och innovativt utformade parkeringshus som bidrar till att minska söktrafik i centrum samt frigör ytor för gatuliv, möjliga bygggrätter, grönytor, ytor för dagvattenhantering mm. Parkeringshus möjliggör FÖP:ens föreslagna förtätning, stora hårdgjorda markparkeringar motverkar målet. En utmaning är att skapa attraktiva och mångfunktionella parkeringshus som inte bidrar till en upplevd otrygghet i stadsrummet. FÖP:en förespråkar även bil- och cykelpooler.

Konsekvenser kollektivtrafik

Föreslagna utbyggnadsområden ligger lokaliserade så att de kan förstärka redan befintliga kollektivtrafikstråk i staden, där trafiken kan utökas och utvecklas. I vissa delar behöver kollektivtrafiken byggas ut för att bilda ett starkt stråk. En tillgänglig kollektivtrafik bidrar till att minska bilberoendet. FÖP:en föreslår att stadsbusslinjerna ska bli genare än i dagsläget, något som kan bidra till att fler väljer att resa kollektivt.

Konsekvenser gång och cykel

I FÖP:en föreslås en förtätning inom en 1,5 km radie i från centrum, vilket bedöms vara tillgängligt genom gång och cykling. FÖP:en föreslår en förstärkning och komplettering av det befintliga gång- och cykelnätet. I trafikplanen för Hässleholm har olika länkar identifierats

där nätet behöver byggas ut. Ett väl utbyggt gång- och cykelvägnät bidrar till att koppla samman stadens delar och ökar säkerheten för de oskyddade trafikanterna. Ett antal nya kopplingar över/under järnvägarna har också identifierats vilket bidrar till att minska barriärverkan. Tillgängligheten till de tätortsnära grönområdena ökar också med gena och säkra kopplingar för gång- och cykeltrafikanter.

En förtätning medför kortare avstånd till service, arbete med mera, vilket gör det lättare att gå och cykla eller åka kollektivt. Detta ökar tillgängligheten för allmänheten och olika samhälls- och åldersgrupper oavsett ekonomiska och sociala förutsättningar.

Konsekvenser transporter

FÖP:en anger att det är riksvägarna 21 och 23 som ska fungera som genomfartsvägar, något som skulle ge en minskad belastning av tung trafik genom staden. I FÖP:en föreslås ett verksamhetsområde utmed Helsingborgsvägen, vilket kan innebära mer biltrafik till detta område. Hässleholm Nord är dock det primära verksamhetsområdet för nya verksamheter, utöver förtätning bland befintliga verksamheter på Låreda. Hässleholm Nord har möjlighet att ansluta till järnvägen och få gods levererat via tåg. Låreda har redan ett industrispår för transport av gods. FÖP:en föreslår att industrispåret ska elektrifieras.

Prioritering av gång- och cykeltrafik och bussars framkomlighet nära stationen kan minska behovet av egen bil (och dess miljöpåverkande emissioner) vid pendling. Genom förtätning med fler bostäder i kollektivtrafiknära områden, genom satsningar på ett förbättrat gång- och cykelvägnät (med färre barriärer) samt genom att verka för effektiva och hållbara stråk för godstransporter gynnar FÖP:en ett mer energieffektivt samhälle. FÖP:ens förslag om sänkta hastigheter och minskad genomfart av motortrafik i centrum kan bidra till en förbättrad ljudmiljö och därigenom förbättrad hälsa.

► TEMA GRÖNSTRUKTUR

se beskrivning *Tema grönstruktur*.

Konsekvenser värdefull natur

I FÖP:en pekas 14 särskilt värdefulla naturområden ut. Fyra av dessa 14 extra värdefulla och bevaransvärda naturområden planeras även att bli så kallade kommunala naturreservat. Områdena består främst av stora sammanhängande ädellövsområden, alsumpskogar eller liknande. Gemensamt för alla 14 områden är att det krävs att områdena bevaras och sköts på ett sätt som säkerställer att deras värden består, inte minst för att uppnå statens miljömål. Genom att peka ut dem som extra värdefulla och skyddsvärda garanteras ett långsiktigt bevarande av biologiskt och socialt mycket viktiga miljöer.

Stora arealer naturmark värnas i FÖP-förslaget från ny sammanhängande bebyggelse. Den biologiska mångfalden gynnas av att stora naturområden med sammanhängande tätortsnära natur skyddas mot större ingrepp. Inom FÖP-området finns system av ädellövskog som planläggs och pekas ut som bevaransvärda. De stora sammanhängande ädellövsområdena inom FÖP-området ingår i de utpekade klass 1- och 1*-områdena och skyddas därmed ytterligare från fragmentering.

FÖP:en pekar ut behovet av att ta fram en ny detaljplan för det föreslagna kommunala naturreservatet Kattamarken (område nummer 4), ett område med alsumpskog som i dagsläget är planlagt för industri. Om detaljplanen inte upphävs kommer markanvändningen industri innebära skada på rekreativt, biologiskt värdefull och vattenhållande natur. Utbredningen av naturområdet har redan begränsats i norr vid tidigare exploatering.

Magle våtmark föreslås som ett klass 1-område samtidigt som det utgör verksamhetsområde för reningsverket i FÖP-förslaget. En risk som föreligger är att det kan bli en konflikt mellan de olika användningarna. Det kan drabba allmänhetens tillgänglighet till våtmarkerna, detta då områdets primära samhällsfunktion är som reningsverksområde.

Konsekvenser ekosystemtjänster

FÖP:en förspråkar främst förtätning och omvandling av redan i anspråktagen mark. Förtätning kan dock innebära att gröna ytor byggs bort. Därmed riskerar

staden bli känsligare för skyfall och värmeböljor. Stadens kvarvarande grönytor kan också utsättas för ett alltför hårt slitage när fler människor ska samsas om ytorna. För att hindra en sådan utveckling föreslår FÖP:en en konsekvent förtätning, utveckling och ökad multifunktionalitet även gällande grönytor. FÖP:en tar ställning för att vid planering av nya områden för blandad stadsbebyggelse alltid i ett tidigt skede planera för och anlägga en grön infrastruktur. Exempelvis föreslås en ny stadsdelspark i området Norden.

De naturområden som lyfts i FÖP:en har alla olika karaktär och marken brukas idag på skilda sätt; park, skog, bete mm. Naturmarken fyller en viktig roll för dagvattenhanteringen och för rening av vatten samt för bevarandet av biologisk mångfald. En minskning av den biologiska mångfalden kan innebära svårigheter med att hantera flera utmaningar, exempelvis matproduktion åt en ökande befolkning. Genom att i FÖP:en lyfta betydelsen av ekosystemtjänster, som i sin tur är beroende av en bibehållen biologisk mångfald, läggs grunden för ett mer hållbart stadsbyggande. Även utpekandet av extra värdefulla naturområden utgör en garant för bevarandet av viktiga biologiska värdekärnor och korridorer, som i sin tur utgör förutsättningen för en fortsatt variations- och artrik stadsnära miljö.

Konsekvenser rekreation och friluftsliv

FÖP:en pekar ut parker och stora sammanhängande grönområden med tätortsnära natur av betydelse för hela staden, för närrekreation, friluftsliv, idrott och fritid.

FÖP:en lyfter även de sociala ekosystemtjänster som en välplanerad grön infrastruktur bidrar med. Forskning visar att tillgång till meningsskapande mötes- och rekreationsområden spelar stor roll för människans fysiska och psykiska hälsa. Exempelvis kan stressrelaterade sjukdomar och de kostnader som tillkommer i och med sjukskrivningar och vård, reduceras. Parker, natur och grönstruktur kan också bidra med kylande effekter och en förbättrad luftkvalitet i en tätare stad. Detta har positiva hälsoeffekter för de människor som bor och verkar i Hässleholms stad.

► TEMA KOMMUNAL SERVICE

Se beskrivning *Tema kommunal service*.

Konsekvenser skolor och förskolor

FÖP:en föreslår flera omvandlingsområden med förtätning och nybyggnation. Det kommer att uppstå behov av att anordna nya skolor och förskolor till boende i områdena. FÖP:en presenterar en beräkning av det framtida platsbehovet och identifierar platser där det kan vara lämpligt att uppföra nya skolor och förskolor. I FÖP:en presenteras också ytanspråk för att kunna till skapa en god utemiljö med tillräckliga utrymmen för lek, lärande och rekreation. För barn i förskolan ska 40 kvm per barn tillskapas, för barn i grundskolan 30 kvm. En allt tätare stad kan riskera att tränga undan barnens behov av stimulerande utemiljöer. Därför är det viktigt att FÖP:ens ställningstagande om att tidigt i planeringskedjet ta höjd för utemiljöns yt- och kvalitetsbehov, följs.

Konsekvenser vård och omsorg

FÖP:en möjliggör för en ökad befolkning och en planeringsberedskap för ca 4 500 nya bostäder. Befolkningsökningen innebär en ökad efterfrågan och ett ökat behov av omsorg i form av exempelvis hemtjänst, platser i särskilda boenden mm. Genom att ha en god planeringsberedskap underlättas processen vid behov av nybyggnation av t ex särskilt boende, vårdcentraler etc.

FÖP:en anger att kommunen ska verka för att gruppboende och serviceboende integreras i det ordinarie bostadsbeståndet, något som kan bidra till en större delaktighet i samhället och självständighet för de boende.

Ett ökat invånarantal ökar även kostnaderna för kommunal service såsom barnomsorg, skolor och äldreomsorg. Fler boende i kommunen kan potentiellt öka skatteunderlaget och det blir fler invånare som kan dela på gemensamma kostnader för exempelvis parker, skola, vård och service.

Konsekvenser räddningstjänst

I FÖP:en möjliggörs för en ny placering av räddningstjänsten strax öster om Ljungdala utmed Stobyvägens norra sida. Här föreslås ett mindre område med blandad stadsbebyggelse där räddningstjänsten kan lokaliseras. Platsen har god tillgänglighet för att klara

insatstider samt har närhet till motions slingor (varav en slinga har elljus) i omkringliggande grönområde. Området går också att nå via befintligt gång- och cykelnät. Att placera räddningstjänsten inom FÖP-området bidrar till en bättre hushållning med marken och ligger i linje med ambitionen om ansvarstagande förtätning.

Konsekvenser fritid

Förtätning av staden ökar kundunderlag för det lokala utbudet av service, idrotts- och fritidsanläggningar och mötesplatser. FÖP:en föreslår att idrottsområdet vid Österås utökas åt söder. Ett nytt badhus ryms inom användningen blandad stadsbebyggelse och kan placeras på flera olika plaster i centrum. FÖP:en anger inte någon specifik plats för placeringen.

Verksamhetsområdet Österås utvecklas på sikt till en stadsdel med blandad stadsbebyggelse som ger förutsättningar att även bo nära idrottsområdet. FÖP:en lyfter också behovet av att på ett bättre sätt koppla Österås till gång- och cykelnätet för att barn och unga på ett enkelt och tryggt sätt ska kunna ta sig till området.

FÖP:en bedöms inte påverka biblioteken på ett negativt sätt, snarare kan biblioteket och kulturhuset stärkas som kulturellt nav i och med utbyggnaden av stationen till en höghastighetsstation.

► TEMA NÄRINGS LIV, HANDEL OCH TURISM

Se beskrivning *Tema näringsliv, handel och turism.*

Konsekvenser handel och verksamheter

Den redan ianspråktaga markens användning effektiviseras i FÖP:en och behovet av att ta ny mark i anspråk, för bebyggelse och verksamheter utanför staden, minskar. Utbyggnaden av nya områden medför kostnader för utbyggnad av infrastruktur för VA, bredband, lokalgator, gång- och cykelvägar etc. Förtätning av verksamhetsområden kan ske, t ex genom att fler gator byggs så att mer mark blir tillgänglig, och med förtätning på höjden, t ex genom tredimensionell fastighetsbildning.

De utvecklingsområden som föreslås för verksamheter kan bidra till fler arbetstillfällen vilket bidrar till en ökad ekonomisk trygghet för kommunen och dess invånare. Möjligheter att förtäta med lättare, ej störande verksamheter, service, utbildning, idrott, friluftsliv, rekreation och evenemang skapar möjlighet för det lokala näringslivet att utvecklas.

För att tillgängliggöra Hässleholm Nord, som i FÖP:en pekas ut som det primära området för nya störande verksamheter krävs att en ny trafikplats byggs utmed väg 23. Delar av kostnaderna för att uppföra trafikplatsen kommer att behöva bekostas av kommunen. Utan trafikplatsen kommer verksamhetsområdet inte att kunna användas. Området behöver också kopplas till VA-nätet, något som också innebär en kostnad.

FÖP:en föreslår blandad stadsbebyggelse på delar av områden som idag innehåller störande eller transportintensiva verksamheter, tex på Garnisonen. Dessa verksamheter kan komma att påverkas om man på sikt upprättar detaljplaner som endast medger mindre störande verksamheter. FÖP:en anger också att transporten av farligt gods på industrispåret i Läreda på sikt ska upphöra. Detta kan få ekonomiska konsekvenser för verksamheter som använder spåret till farligt godstransport.

Ett ökat invånarantal och fler besökare, leder till bättre förutsättningar för handeln. En ökad koncentration av människor som bor, arbetar och rör sig inne i centrum

ger ett utökat kundunderlag. I FÖP:en anges att det inte ska finnas konkurrerande handel till centrumhandeln i externa lägen. Den handel som tillåts utmed infartsvägarna ska ha en understödjande funktion, och bidra till en mångfald av utbud i Hässleholm. Ett brett utbud kan bidra till att fler väljer att handla i Hässleholm då man upplever att man hittar det man efterfrågar.

Möjligheter att förtäta med handel och verksamheter längs med Helsingborgsvägens norra sida skapar möjlighet för det lokala näringslivet att utvecklas. Förtätning med handel och verksamheter föreslås främst på redan ianspråktagen mark utmed Helsingborgsvägen. På utpekad plats på Helsingborgsvägens södra sida kan nya verksamheter också etableras.

Konsekvenser besöksnäring

FÖP:en lyfter särskilt stadens närhet till värdefull natur samt den unika tillgången till vandringsleder direkt ifrån Hässleholm C som särskilt viktigt för stadens, och hela kommunens, besöksnäring. Att FÖP:en pekar ut flera särskilt värdefulla naturområden i staden som ska skyddas och utvecklas bidrar till en fortsatt utveckling av vandrings- och turismen såväl som en rekreativ vardag för boende i staden.

► TEMA MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

Se beskrivning *Tema miljö, hälsa och säkerhet*.

Konsekvenser trafikbuller

Enligt den risk- och bullerutredning som tagits fram av Ramböll och WUZ 2014 och som uppdaterades av Briab 2017 framgår att det finns bullerstörningar utmed stambanan och järnvägarna. Enligt trafikplan för Hässleholms stad (på remiss under 2017) finns det flera områden i staden som är bullerstörda och där riktvärdena för buller överskrids.

Bullerutredningarna behöver kompletteras för att bedöma var det är lämpligt med olika typer av bebyggelse samt hur man med hjälp av utformning, placering och material kan klara gällande riktvärden för trafikbuller. En utbyggnad av järnvägen skulle kunna medföra bullerpåverkan på närliggande bostäder, en fråga trafikverket kommer behöva hantera.

En placering av höghastighetståg med fyra nya spår igenom centrala Hässleholm riskerar att ha en betydande påverkan på bullernivåerna. Då det bland annat är oklart hur utformningen kommer att bli avseende placering i höjddplan och utformning av bullerskydd är det svårt att bedöma hur omfattande påverkan kommer att bli. Vissa höghastighetståg förväntas stanna i Hässleholm medan andra bara kommer att passera. Kommer hastigheten för passerande tåg upp över 250 km/tim har även aerodynamiskt buller betydelse för den totala bullernivån. Med de höga hastigheterna skapas aerodynamiskt buller som kommer av turbulensen i luften kring vagnkroppen och strömvagnen på tågets tak. Det ger ett mer lågfrekvent buller som kan vara svårare att dämpa. Utformning och placering av bullerskärmar har stor betydelse för hur bullersituationen kommer att se ut. På längre sikt kan också antalet tåg komma att öka jämfört med trafiksituationen när banan tas i bruk och de bullernivåer som bullerskärmmningen dimensionerats för.

Den förtätning som föreslås i FÖP:en med bostäder nära järnvägen eller intill gator med stora trafikmängder kan resultera i störande buller för de boende. I Röingeområdet föreslås bullerskyddande åtgärder för ny och befintlig bebyggelse

Konsekvenser förorenad mark

Enligt Naturvårdsverkets MIFO-metodik har det

inom FÖP-området påträffats 123 förorenade objekt varav fem objekt klassats som mycket hög risk och sju objekt klassats som hög risk. 78 av objekten har inte riskklassats. Objekten är utspridda över hela staden men med ökad frekvens i anslutning till järnvägen och vid verksamhetsområden. Risk för föroreningar föreligger inte bara där det sedan tidigare funnits industrier utan även vid andra typer av verksamheter, t ex plantskolor och områden där det använts förorenade fyllnadsmassor. Fyllnadsmassor kan vara svåra att känna till då massorna kan komma från källor utan koppling till ursprungsplatsen.

Vid förtätning, särskilt inne i centrum, föreligger risk att marken är förorenad. Närvaron och förekomsten av föroreningar behöver utredas i varje planuppdrag där det kan finnas misstanke om förorening.

Konsekvenser miljöfarlig och störande verksamhet

Det finns ett antal verksamheter inom staden som klassas som tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter. Dessa verksamheter har tillstånd för sin verksamhet enligt Miljöbalken, och deras påverkan på omgivningen har bedömts utifrån avståndet till befintlig bostadsbebyggelse.

I FÖP-förslaget finns utpekade områden för verksamheter som kräver skyddsavstånd. Samtidigt uppmuntras en funktionsblandning. Det finns risk att det uppstår konflikter mellan verksamheter och boende i den blandande staden, även om det är bostadsbebyggelsen som sätter begränsningarna för störningen. Exempelvis kan frågor som rör transporter till verksamheter vara svårare att begränsa om de upplevs som frekventa av boende.

Befintliga industriverksamheter inom planområdet ligger generellt med relativt goda avstånd till bostadsbebyggelse, vilket minimerar riskerna för eventuella störningar. Med det redan detaljplanerade verksamhetsområdet, Hässleholm Nord, kommer det att finnas möjlighet för viss störande och miljöfarlig verksamhet att omlokaliseras till ett mer externt läge för att istället ge plats för annan, mindre störande verksamhet närmare bostäderna.

Det kommunala reningsverket är en B-anläggning och FÖP:en fastslår ett inre skyddsavstånd på 300 meter, samt ett påverkansområde på 300-1000 meter.

Konsekvenser industri- och verksamhetsbuller

Boverket har tagit fram en vägledning med riktvärden för industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostäder (Rapport 2015:21). Enligt Boverket föreslås olika bullerzoner med olika typer av användning, beroende på bullernivå. Då det saknas en bullerutredning för industri- och verksamhetsbuller i FÖP:en går det inte att peka ut några särskilda områden där nivåerna överskrids.

FÖP:en föreslår Hässleholm Nord som primärt verksamhetsområde, samt befintligt område på Läreda. Ett mindre nytt verksamhetsområde föreslås utmed Helsingborgsvägen. Ett befintligt planlagt industriområde föreslås också tas bort. De utpekade områdena bedöms inte bidra till att bostäder utsätts för överskridna eller förhöjda bullernivåer då områdena generellt ligger långt från befintlig bebyggelse. Hur FÖP:ens nya verksamhetsområden bidrar till en förändrad bullersituation är dock svårbedömt eftersom det inte är känt vilka verksamheter som kommer att etableras. Om Boverkets riktlinjer följs vid placering av ny bebyggelse (se *Tema miljö, hälsa och säkerhet*) bedöms risken för negativa effekter till följd av ett genomförande av FÖP:en som liten.

Konsekvenser vibrationer

Förtätning nära järnvägen kan leda till ökade vibrationer. Grundläggningssätt och om marken mellan byggnaden och rälsen är hårdgjord eller ej kan påverka i vilken omfattning vibrationerna sprider sig. Utbyggnad av höghastighetsspår kommer också att påverka mängden vibrationer för omkringliggande bebyggelse.

Konsekvenser radon

Hässleholms stad ligger i ett normalriskområde för markradon. Beroende på om grundläggningssättet uppförs radonsäkert eller ej förekommer risk för markradon. FÖP:en anger att byggnader ska uppföras radonsäkert och markradon bedöms därför inte utgöra en risk.

Konsekvenser elektromagnetisk strålning

FÖP:en förespråkar en utbyggnad av befintlig järnväg samt en centralt placerad höghastighetsjärnväg. Detta innebär sannolikt en ökad elektromagnetisk strålning i spårens närhet. Vid stadigvarande vistelse i anslutning till riskområden för elektromagnetisk strålning måste åtgärder

vidtas.

Konsekvenser farligt gods

Inom planområdet finns transportleder för farligt gods och ett antal anläggningar där farligt gods hanteras. De säkerhetsavstånd som gäller för dessa verksamheter är viktiga att beakta för att minimera riskerna för omgivningen.

I FÖP-förslaget föreslås att industrispåret till Läreda ska finnas kvar. Idag finns en verksamhet med gasoldepå som använder spåret som inte bedöms utgöra någon stor risk för hälsa och säkerhet. FÖP:en föreslår att man inte utökar med nya verksamheter som vill transportera farligt gods på spåret och att störande verksamheter på sikt avvecklas i Läreda och flyttas till Hässleholm Nord.

Anläggningar som hanterar brandfarliga och explosiva varor, som t ex gasoldepå och bensinstationer, innebär en risk för omkringliggande bebyggelse. FÖP:en anger att dessa på sikt bör lokaliseras utanför tätbebyggt område.

Generellt innebär etableringar av nya verksamheter som kräver transporter med farligt gods att andelen transporter ökar i kommunen. Detta kan i sin tur innebära ökad risk för olyckor. FÖP:en föreslår dock främst att verksamheter som hanterar farligt gods ska lokaliseras till Hässleholm nord. En sådan lokalisering skulle minska andelen transporter inom staden och därmed risken för skador orsakade av olyckor emd farligt gods.

Konsekvenser urspårningsrisk

En utredning avseende urspårningsrisk togs fram 2017 av Briab. Rekommenderade avstånd utgår från de kriterier för värdering av risk som redovisas i Länsstyrelsens riktlinjer (RIKTSAM) samt efter olika typer av markanvändning och skydds konstruktioner. Om de avstånd och restriktioner som föreslås i utredningen hålls bedöms FÖP:en klara riskhänsynen enligt Länsstyrelsens riktlinjer. Den transport av farligt gods som sker på Läreda industrispår, och de risker transportererna medför, bedömdes inte kräva ytterligare riskreducerande insatser enligt Briabs undersökning.

► TEMA TEKNISK FÖRSÖRJNING

se beskrivning *Tema teknisk försörjning*.

Konsekvenser VA-system

I FÖP:en utnyttjas generellt befintlig infrastruktur då staden föreslås växa inåt. Fler fastigheter beräknas anslutas till VA-nätet om staden byggs ut enligt FÖP-förslaget, tex i Björklunda och i de områden som föreslås för förtätning. Detta kan leda till att VA-nätet behöver byggas ut på grund av den ökade belastningen. Om Garnisonsområdet byggs ut enligt förslaget kan ledningsnätet komma att behöva bytas ut då det utgörs av äldre ledningar, det samma gäller där det finns gamla kombinerade ledningssystem. Redan idag (2017) finns policybeslut om att ledningar i kommunen ska separeras.

En del av den nya bebyggelse som föreslås hamnar utanför verksamhetsområde för VA, t.ex. Björklunda. Björklundaområdet ligger dock i direkt anslutning till befintliga verksamhetsområden och planeras ingå i utökat verksamhetsområde för både vatten, spillvatten och dagvatten vid utbyggnad. VA-verksamheterna vatten, spillvatten och dagvatten förutsätts byggas ut precis som annan infrastruktur, t ex gator med cykelfiler och trottoarer, bredband och el-ledningar, förväntas byggas ut för de nya områdena.

Konsekvenser avloppsreningsverk

Kommunens avloppsreningsverk ligger inom område som riskerar att drabbas av höga vattennivåer och översvämning. Ett detaljplanearbete har initierats av huvudmannen för allmänt VA i Hässleholms kommun, Hässleholms Vatten, för att bland annat säkra anläggningen mot framtida översvämning.

Det i FÖP:en föreslagna påverkansområdet mot nordost baseras på att det fortsätter att vara vassbäddar i denna del med 600 meters påverkansområde (till skillnad mot 1000 meter för de tyngre processerna), något som kan ge konsekvenser för reningsverket. Om processerna ändras inne på reningsverket efter att ny bebyggelse tillkommit i Björklunda, finns en risk att det tillkommer fler människor som kan klaga på luktolägenhet. Klagomålen kan i sin tur föranleda att Hässleholms Vatten måste vidta åtgärder för att motverka att det uppstår luktolägenhet. Erfarenheter från andra kommuner visar att inkapslingar och dylikt kan medföra betydande kostnader. Kommunen har dock tillsammans med

Hässleholms Vatten gjort bedömningen att en sådan utveckling av verksamheten inte är aktuell.

En möjlig konsekvens är också att den tillkommande nya bebyggelsen som föreslås i FÖP:en medför att risken för klagomål om luktolägenhet ökar. Det finns också en risk att klagomål inkommer från någon av de befintliga bostäderna inom 1000 meter. Det finns en osäkerhet avseende hur luktolägenhet mäts och hur pass störda människor upplever sig bli, vilket gör lukt svårt att mäta och förutsäga.

Det förekommer en risk att människor som vistas stadigvarande inom skyddsavståndet utsätts för förhöjda halter av bakterier och för buller samt luktolägenheter. FÖP:en föreslår att de bostäder som inte blivit prövade i en detaljplan ska planläggas för natur i kommande detaljplan för reningsverket. FÖP:en föreslår att vegetationsridåer ska uppföras för att skydda mot lukt. Det finns en risk att detta inte kommer till stånd i samband med efterföljande detaljplaneprocesser. Även om det säkerställs i separata avtal finns också en risk att ridån försvinner på längre sikt, t ex genom naturhändelser som kraftig storm eller skogsbrand eller att avtal inte följs. De skyddande effekter som åberopas i FÖP-förslaget riskerar då att utebli.

Inom ramen för FÖP-förslaget möjliggörs för mellan ca 4000-5000 nya bostäder vilket ger upptill 10 000 tillkommande personekvivalenter (det bor ca 2 personer per bostad i Hässleholm enligt statistik från SCB) om förslaget blir fullt utbyggt. Denna befolkningsökning bedöms kunna hanteras inom reningsverkets befintliga miljötillstånd men detta kan ändå komma att behöva omprövas då nya krav på rening av partiklar, läkemedelsrester mm. kan bli aktuellt.

Magle våtmark, som är en teknisk anläggning för reningsverket, används idag även för rekreation och ligger inom riksintresse för friluftsliv, samt är utpekad som ett klass 1 område FÖP:en. Här kan en möjlig konflikt uppstå mellan de som besöker området för rekreation och de reningsprocesser som sker i dammarna. Våtmarkens primära funktion är dock som teknisk anläggning för rening och rekreativintresset är här sekundärt. Skulle visa sig att det t.ex. etableras smittspridande insekter i våtmarken så kan tillgängligheten för allmänheten behöva begränsas vissa delar av året.

Konsekvenser dricksvatten

Den förtätning som förespråkas i FÖP:en kan potentiellt leda till en minskning av bildandet av grundvatten. Detta beror på att en ökad andel hårdgjorda ytor leder till att vatten sköljs bort istället för att infiltreras.

I FÖP:en föreslås ingen ny bebyggelse i den primära skyddszonen vid Galgbacken. I den sekundära zonen kan det dock tillkomma ny bebyggelse. För att det inte ska uppstå någon risk behöver detaljplanebestämmelser säkerställa att skyddsföreskrifterna följs, exempelvis källarfria byggnader, anslutning till den kommunala dagvattenhanteringen mm. Saknas sådana planbestämmelser finns det risk för negativ påverkan. Vissa risker som potentiellt kan skada vattentäkten kan vara svåra att reglera i en detaljplan eller att kontrollera. Risken för negativ påverkan är dock inte särskilt stor när det gäller boendeändamål och aktiviteter som hör till denna markanvändning. Vid ny föreslagen bebyggelse inom det berörda området krävs dock en specifik bedömning då det kan finnas restriktioner gällande schaktning mm.

Vid Kringelvägen förekommer en konflikt mellan vattentäkten och Norra Kringelvägen. Denna bedöms inte förvärras p grund av FÖP-förslaget.

Konsekvenser fjärrvärme

De utvecklingsområden som föreslås i FÖP:en bedöms kunna försörjas med fjärrvärme. I Garnisonen finns idag fjärrvärme till den befintliga bebyggelsen. Vid de omvandlingar som föreslås i FÖP:en kan den nya bebyggelsen ansluta till den befintliga huvudledningen. Även i Björklunda kan befintligt nät förlängas till att omfatta ny bebyggelse.

Konsekvenser avfallshantering

Fler invånare ger större mängder avfall. FÖP:en bedöms inte ha någon negativ påverkan på avfallshanteringen. Mängden avfall är, förutom antalet personer, beroende av faktorer som inte FÖP:en påverkar, t ex användningen av papper vid reklamutskick, konsumtion och varors förpackningar och hur dessa är utformade etcetera.

Konsekvenser bredband

FÖP:en bedöms inte påverka förekomsten av bredband negativt, snarare positivt då en tätare bebyggelse innebär att fler kan ansluta till samma fibernät. Fibernätet planeras utökas med de nya områdena, precis som avseende annan infrastruktur.

Konsekvenser kraftledningar

FÖP:en föreslår att de luftburna ledningar, som går in i stadens nordöstra delar vid Ljungdala och Läreda (utmed Kringelvägen), grävs ner. I Ljungdala innebär det att markyta frigörs till annat och att färre personer utsätts för elektromagnetisk strålning (även om bostäderna håller ett visst avstånd till ledningarna). Även i Läreda kan marken utnyttjas effektivare om ledningarna grävs ned.

▷ TEMA KLIMATANPASSNING

se beskrivning *Tema klimatanpassning*.

Konsekvenser värmeböljor

FÖP:en föreslår skuggande trädplanteringar som ett sätt att hantera extrema värmeböljor men även som skydd mot UV-strålning. Detta gäller parker och torg men också längs med trottoarer och cykelfiler i gatumiljö. Att, precis som planförslaget förespråkar, planera för klimatsäkring av staden med hjälp av väldimensionerad och mångfunktionell grönstruktur kan komma att minska framtida kostnader för ett förändrat klimat.

Konsekvenser översvämning

Det finns en del befintlig bebyggelse inom områden som riskerar att översvämmas, dels vid Finjasjöns norra strand och dels utmed Almaåns sträckning genom planområdet. Även reningsverket ligger inom område som hotas att översvämmas. Översvämningar kan innebära enorma kostnader för samhälle såväl som individ. I nya områden som saknar fastställd höjd i detaljplan finns risk för översvämning om gatumark och allmänplatsmark ligger högre än byggrätten. I FÖP:en anges att nya detaljplaner nedströms vattendelaren ska höjdsättas för att säkerställa att det blir rätt lutning på marknivån ut från byggnaden. Det finns också områden med lågpunkter i FÖP-området som riskerar att översvämmas vid kraftiga skyfall. Även byggnation i båtomsråden och låglänta områden riskerar att leda till översvämningar. I FÖP-området föreslås några platser för ny bebyggelse som ligger inom båtomsråde (delar utmed Hovdalavägen, Torshem och Landhusen, Björklunda och nordöstra delar av Röinge).

Vid större exploateringar anger FÖP:en att utjämningsmagasin i form av till exempel våtmarker ska anläggas. Om denna rekommendation följs och det finns möjlighet att reservera tillräckliga ytor för höga flöden minskar risken att bebyggelsen drabbas av översvämningar. Mer detaljerade skyfallskarteringar och översvämningssplaner kommer att tas fram inom arbetet med strategier för klimatanpassning.

Konsekvenser dagvatten

FÖP:en föreslår förtätning inne i Hässleholm. Flera av de ytor som kan förtätas är idag redan hårdgjorda. I de fall man förtätar på genomsläppliga ytor, t ex gräsbevuxen mark, kan det finnas risk för översvämning

om inte hänsyn tas till dagvattenhanteringen. Befintliga dagvattendammar föreslås finnas kvar, t ex söder om golfbanan, i Björklunda och i Låreda mfl). Förtätning kan generellt bidra till att andelen hårdgjord yta ökar, vilket i sin tur ökar andelen dagvatten som måste tas om hand, vilket påverkar dagvattenhanteringen och ställer krav på dagvattensystemens kapacitet. Mer dagvatten kan även, om utformningen är god, bidra till vackra parkrum.

Dagvatten för med sig föroreningar från hustak, tomtmark, vägar och gator. Utsläpp av tungmetaller och fosfor till sjöar, vattendrag och grundvatten kan påverka vattenmiljön negativt. Om dagvatten inte flödesutjämnas kan även tillfällig nederbörd och översvämningar bidra till erosion. Detta kan ytterligare bidra till spridning av föroreningar i form av gödsel och partiklar från exempelvis åkermark och industrimark, vilket kan få negativa konsekvenser för vattenkvaliteten.

▷ TEMA KULTURMILJÖ

se beskrivning *Tema kulturmiljö*.

Konsekvenser värdefull kulturmiljö

Inom planområdet finns inga utpekade byggnadsminnen men däremot finns en hel del kulturhistoriskt värdefull bebyggelse identifierad, främst i de centrala delarna av Hässleholm. Ett stort antal objekt är belägna inom den zon som föreslås för förtätning av stadsbebyggelse i FÖP:en. Förtätning och komplettering i dessa miljöer kan komma att påverka de kulturhistoriska värdena om frågan inte beaktas i tillräcklig utsträckning. I de delar som idag består av lucktomter/luckkvarter kan en ny bebyggelse även hjälpa till att höja befintliga kulturvärden beroende på utformning och hänsyn.

Förtätning och komplettering i garnisonsområdet kan komma att påverka militära kulturhistoriska värden i bebyggelsen. En utbyggnad innebär även en tydlig omställning av områdets karaktär från dagens stora skala, byggd för militär verksamhet och dimensionerad för motorfordon, till införandet av en betydligt mindre och finmaskigare mänsklig skala.

En utbyggnad vid Statten/Björklunda kommer att påverka landskapsbilden, som domineras av ett småskaligt jordbrukslandskap. Här finns befintliga kulturvärden i form av gårdesgårdar och fågator. Dessa planeras behållas i stort sett intakta men kommer att ligga i ett helt nytt bebyggt landskap. Detsamma gäller områden kring Sjörreds gård och Röinge.

En eventuell höghastighetsbana och höghastighetsstation kan få en stor inverkan på stadslandskapet och stadens fysiska identitet.

